

Kapitola 9: Aplikace integrálů funkcí jedné proměnné

Riemannova definice určitého integrálu (1)

Definice: Necht' funkce f je spojitá na intervalu $\langle a, b \rangle$. Rozdělme $\langle a, b \rangle$ na n stejných dílků dělicími body

$$a = x_0 < x_1 < x_2 < \dots < x_{n-1} < x_n = b, \text{ t.j.}$$

$$x_i = a + i \frac{b-a}{n}, \quad i = 0, 1, \dots, n, \quad x_i - x_{i-1} = \frac{b-a}{n}, \quad i = 1, 2, \dots, n.$$

V každém intervalu $\langle x_{i-1}, x_i \rangle$ zvolme libovolný bod c_i , t.j. $c_i \in \langle x_{i-1}, x_i \rangle$. Pak součet

$$S_n(f) = \sum_{i=1}^n f(c_i)(x_i - x_{i-1}) = f(c_1)(x_1 - x_0) + \dots + f(c_n)(x_n - x_{n-1})$$

nazýváme *Riemannovým integrálním součtem*.

Věta: Je-li f spojitá na intervalu $\langle a, b \rangle$, pak $\lim_{n \rightarrow \infty} S_n(f)$ existuje a její hodnota nezávisí na volbě bodů $c_i \in \langle x_{i-1}, x_i \rangle$, $i = 1, \dots, n$.

Riemannova definice určitého integrálu (2)

Definice: Necht' funkce f je spojitá na intervalu $\langle a, b \rangle$. *Riemannovým integrálem* funkce f od a do b rozumíme

$$(\mathcal{R}) \int_a^b f(x) dx = \lim_{n \rightarrow \infty} S_n(f).$$

Připomenutí: Pro spojité funkce f na $\langle a, b \rangle$ jsme již zavedli *Newtonův určitý integrál*

$$(\mathcal{N}) \int_a^b f(x) dx = F(b) - F(a).$$

Věta: Je-li f spojitá na intervalu $\langle a, b \rangle$, pak existují $(\mathcal{R}) \int_a^b f(x) dx$ a $(\mathcal{N}) \int_a^b f(x) dx$ a jejich hodnoty jsou stejné. Tedy platí:

$$(\mathcal{R}) \int_a^b f(x) dx = (\mathcal{N}) \int_a^b f(x) dx.$$

Geometrické aplikace

- Plocha ohraničená grafy funkcí
- Délka křivky zadané parametrickými rovnicemi $x = g(t)$, $y = f(t)$, $t \in \langle a, b \rangle$:

$$\ell = \int_a^b \sqrt{(g'(t))^2 + (f'(t))^2} dt$$

- Objem rotačního tělesa, které vznikne rotací plochy ohraničené grafem spojitě nezáporné funkce f definované na $\langle a, b \rangle$, přímkami $x = a$, $x = b$, $y = 0$ kolem osy x :

$$V = \pi \int_a^b f^2(x) dx$$

Fyzikální aplikace

- práce W nekonzstantní síly $\vec{F}$ působící po úsečce $\overline{AB}$, $A = [a, 0]$, $B = [b, 0]$

$$W = \int_a^b F(x) dx$$

- práce W plynu uzavřeného ve válci pod pístem při přemístění pístu z polohy $x = a$ do polohy $x = b$ za předpokladu, že tlak p plynu závisí na objemu V plynu ve válci

$$W = \int_{V_a}^{V_b} p(V) dV$$

Věta o střední hodnotě integrálního počtu

Definice: Střední hodnotu spojitě funkce f na intervalu $\langle a, b \rangle$ definujeme jako

$$\text{prm}\{f(x), x \in \langle a, b \rangle\} = \frac{1}{b-a} \int_a^b f(x) dx$$

Věta: Je-li funkce f spojitá na intervalu $\langle a, b \rangle$, pak

$$\exists c \in (a, b) : f(c) = \frac{1}{b-a} \int_a^b f(x) dx$$